

Klimaet ændrer sig ... ugebrev 3, 12. juni 2005

Og det har det altid gjort! Alligevel kan man ikke lade være med at spekulere over, hvad det er, der sker i disse år. Som de, der har fulgt lidt med i arbejdet omkring Zackenberg, vil have bemærket, så har de sidste år markeret sig med den ene rekord efter den anden. Rekordhøje temperaturer i det tidlige forår, tidligere snesmeltning, tidligere vand i elvene, tidligere blomstring hos en lang række plantearter, tidligere æglægning hos fuglene, tidligere isopbrud på fjorden, og dybere optøning af permafrosten, end vi har set før. Ikke det hele hvert år, naturligvis, man påfaldende mange sammenfald af tidligere forekomster.

I år har ikke været nogen undtagelse. Her 12. juni har vi allerede væsentligt mindre end 50 procent snedække i dalen og på fjeldskrånningerne. Det skal sammenlignes med, at vi de første år heroppe løb på ski rundt i dalen indtil Skt. Hans, ja et enkelt år til ind i juli.

Allerede i flyet på vejen herop, hvor vi mellemlandede på Constable Pynt ved Scoresby Sund og i Mestersvig den 31. maj, var det tydeligt, at foråret var vildt fremskredet. Af de 18 forår, som jeg har tilbragt i Nordøstgrønland siden 1969, har jeg aldrig set noget lignende som i de sidste fire år. Hvor der tidligere var så godt som totalt snedække f.eks. omkring Mestersvig til langt ind i juni, var der nu praktisk taget snefrit.

Men hvem tør konkludere noget på bare fire varme forår, selv om de er i træk? Klimatologer arbejder med 30-års-gennemsnit. Men selv når man tager de længste serier af satellitfotos m.v. i brug, er der noget, der tyder på store omvæltninger i Arktis. På de seneste tre årtier er middeltemperaturerne steget mere end globalt, Polarhavets ismasser er skrumpet, og den snefrie periode på land er blevet længere. Det sidste er sket på trods af, at snemængderne er øget, så det er højere forårstemperaturer, der har givet tidligere snesmeltning.

Fuglenes æglægning kender vi ikke endnu for i år, men blomsterne er meget tidligt i gang, og det samme er humlebier og sommerfugle. Foreløbig knokler vi rundt i smeltevand og kær for at følge udviklingen i snedække, vandføring og sedimenttransport i elvene, kultveilte-udveksling mellem tundraen og atmosfæren, tykkelsen af det optøede lag ned til permafrosten, planternes blomstring, forekomsten af insekter og edderkopper samt fugle, lemminger, polarræve og moskusokser. Kun på den måde kan vi dokumentere, hvad der foregår i Arktis i disse år. Hvad der er naturlige svingninger eller menneskeskabte klimaændringer må klimatologerne finde ud af. Vi dokumenterer effekterne ude i naturen, hvad enten årsagen er det ene eller det andet. Og det er spændende nok endda.

/Hans Meltofte